

Sygn. akt II PK 71/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa E. K. O.
przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia w W.
o przywrócenie do pracy i wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 października 2014 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w O.
z dnia 7 listopada 2013 r., sygn. akt V Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z 7 listopada 2013 r. oddalił apelację powódki od wyroku Sądu Rejonowego w O. z 15 maja 2013 r., którym oddalono jej powództwo o przywrócenie do pracy po wypowiedzeniu umowy o pracę. Jako przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę pozwany wskazał utratę zaufania pracodawcy spowodowaną: wypaczeniem wyników audytów prowadzonych w (...) Oddziale Wojewódzkim NFZ oraz wprowadzaniem w błąd Prezesa NFZ poprzez nieobiektywne i nierzetelne przedstawianie pracy Oddziału, polegające na notorycznym nieuwzględnianiu zastrzeżeń i wyjaśnień do sprawozdań z audytu zgłaszanych przez audytowane komórki; nadużywaniem przez powódkę uprawnień wynikających z pełnionej funkcji oraz dezorganizacją pracy Oddziału polegającą na nakładaniu na pracowników audytowanych komórek obowiązku dostarczania

informacji w trybie natychmiastowym, co niejednokrotnie utrudniało realizację podstawowych zadań tych komórek. Nadużywanie uprawnień przejawiało się także poprzez żądanie dostępu do informacji, do których powódka nie była uprawniona (podczas audytu wydziału kadr i szkoleń żądanie od Przewodniczącego NSZZ [...] listy członków zawiązku); notorycznym zastraszaniem pracowników audytowanych komórek polegającym na sugerowaniu napisania notatek do Prezesa Funduszu na temat braku żądanych informacji. Zarzucanie pracownikom kłamstwa i oszustwa, w celu rzekomego wprowadzenia w błąd audytora wewnętrznego, a także natarczywość, niecierpliwość w kontaktach z pracownikami oraz podważanie ich kompetencji; nieprzestrzeganie zasad dotyczących dyscypliny pracy polegające na braku wpisu w ewidencji osób wychodzących w godzinach pracy z jednostki w części dotyczącej wskazania nazwiska osoby wyrażającej zgodę na takie wyjście. Sąd ustalił i ocenił, że wypowiedzenie umowy o pracę było zasadne i zgodne z prawem. Nie wszystkie przyczyny wypowiedzenia okazały się zasadne. Za zasadne uznano przyczyny wypowiedzenia dotyczące nadużywania przez powódkę uprawnień wynikających z pełnionej funkcji oraz dezorganizacji pracy oraz notorycznego zastraszania pracowników audytowanych komórek. W szczególności pracownicy poddawani byli nieuzasadnionej presji i obciążeniom. Utrata zaufania do powódki związana była z przekraczaniem przez nią zasad współżycia społecznego w stosunkach pracy, objawiającym się przesadną natarczywością, niecierpliwością w kontaktach z kontrolowanymi.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne ujęto w formie pytania: „Czy sumienne wykonywanie obowiązków służbowych przez pracownika w ramach pełnionej funkcji audytora wewnętrznego skutkujące ujawnianiem przez niego uchybień i nieprawidłowości w funkcjonowaniu kontrolowanego podmiotu może prowadzić do uzasadnionego i zgodnego z prawem rozwiązania z takim pracownikiem umowy o pracę jedynie na podstawie negatywnej oceny pracy audytora dokonanej przez pracowników tegoż kontrolowanego podmiotu, których uchybienia ujawniono”.

W skardze kasacyjnej wskazano ponadto, że skarga jest oczywiście uzasadniona naruszeniem prawa materialnego zarówno przez błędną wykładnię

norm prawnych, jak i ich niewłaściwą subsumcję. Przejawy tychże naruszeń podniesiono w zarzutach, a następnie omówiono w związku z zagadaniem prawnym. Sądy obydwu instancji nie zdołały wypracować mechanizmów kolizyjnych dla zbiegających się norm prawnych, a nadto właściwie ustosunkować się do relewantności takiej wartości jak dobro zakładu pracy. Przyjęcie skargi ze względu na jej oczywistą zasadność jest konieczne w związku ze sprzecznym z przepisami prawa działaniem Sądu pierwszej i drugiej instancji. Jest to bowiem jedyna droga do uniknięcia poważnego naruszenia interesów osób, których sytuacja faktyczna i prawna dotknięta jest dualizmem w związku z równoczesnym pozostawaniem w zatrudnieniu i pełnieniem funkcji audytora wewnętrznego. Rozbieżność zakresów obowiązków i często konflikt interesów pomiędzy wadliwie rozumianym dobrem zakładu pracy a skutkami kontroli wewnętrznych przeprowadzanych przez audytora powoduje pejoratywną, choć nieuzasadnioną ocenę postawy pracowniczej audytora rzutującą na trwałość zatrudnienia. Stawiane zarzuty będące w rzeczywistości jedynie zarzutami przeciwko sumienności pracownika, ostatecznie mogą być wadliwie zinterpretowane i zostać uznane za uzasadniające rozwiązanie z pracownikiem umowy o pracę, podczas gdy faktycznie nie zaistniały jakiegokolwiek przyczyny warunkujące ustanie zatrudnienia. Mając na uwadze powyższe, podkreślić należy, iż konieczność dokonania wykładni naruszonych przepisów prawa materialnego, a także stworzenie wytycznych dla rozdzielnia kolidujących ze sobą norm prawnych i prawidłowej oceny postaw pracowniczych osób, które ze względu na szczególną funkcje nie są standardowymi pracownikom uzasadnia przyjęcie skargi do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy i dlatego nie został uwzględniony.

Przedstawione w skardze kasacyjnej istotne zagadnienie prawne nie mogło odnieść zamierzonego skutku dlatego, że sformułowana kwestia nie wykracza poza problematykę związaną ze zwykłą wykładnią i stosowaniem prawa w konkretnej sprawie. Ściśle łączy się z sytuacją powódki w jej indywidualnej sprawie. Wniosek

wymaga odpowiedzi czy w określonej sytuacji wypowiedzenie było uzasadnione i zgodne z prawem. Istotne zagadnienie prawne, które ma na uwadze przepis art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., nie może być redukowane do odpowiedzi na takie kazusy, gdyż funkcja tej podstawy przysądu będzie bezprzedmiotowa i postępowanie kasacyjne stanie się powszechną (trzecią) instancją. Istotne zagadnienie prawne musi łączyć się z określoną regulacją prawną. W tej sprawie chodzi o regulację z art. 45 k.p., która oparta jest na klauzuli generalnej zasadności wypowiedzenia umowy o pracę. Wniosek zakłada, że możliwa i uprawniona jest egzemplifikacja wszystkich sytuacji i jednocześnie ich kwalifikacja jako zasadnych albo niezasadnych wypowiedzeń. Nie jest to uprawnione zapatrywanie, gdyż funkcja klauzuli generalnej zasadności wypowiedzenia odnosi się do różnych sytuacji, które w pierwszej kolejności ocenia sąd powszechny. Dalsza kontrola (apelacyjna) tej oceny również może odbywać się tylko w granicach tej samej klauzuli. Skoro ustawodawca ocenę zasadności wypowiedzenia oparł na klauzuli generalnej, to nie jest też możliwe określenie wszystkich przypadków (sytuacji) zasadnych albo niezasadnych wypowiedzeń, gdyż byłoby to wbrew i z ograniczeniem tej regulacji. Innymi słowy nie ma podstawy do zajęcia wiążącego stanowiska przez Sąd Najwyższy, jako że nie istnieje *numerus clausus* zasadnych (niezasadnych) przyczyn wypowiedzenia umowy o pracę. Sprawy rozpoznawane w tym zakresie nie wynikają z problemu wykładni art. 45 k.p., lecz tylko z jego stosowania w konkretnej (ustalonej) sytuacji. Nie występuje więc problem istotnego zagadnienia prawnego. Innymi słowy klauzula zasadności wypowiedzenia umowy o pracę z art. 45 k.p. nie pozwala na uznanie sformułowanej we wniosku kwestii jako istotnego zagadnienia prawnego. Jeżeli zaś należałoby ją łączyć z powołanymi we wniosku przepisami art. 100 § 1 i § 2 pkt 4 k.p., to również w tym zakresie aktualna jest taka sama ocena jak przedstawiona powyżej w odniesieniu do regulacji z art. 45 k.p.

Nie spełnia się również podstawa przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W pierwszej kolejności wniosek ze względu na przedmiot sporu powinien co najmniej zarzucić i wykazać naruszenie art. 45 k.p. Przepisu tego jednak nie powołano w tej podstawie przysądu. Mankamentu tego nie zastępują podstawy kasacyjne (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. k.p.c.), jako że stanowią odrębny element skargi i

dlatego nie składają się na podstawę przedsądu (art. 398⁴ § 1 pkt 2 i art. 398⁴ § 2 w związku z art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O ile zasadne podstawy kasacyjne prowadzą do uwzględnienia skargi (*a contrario* z art. 398¹⁴ k.p.c.), to w przypadku szczególnej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. znaczenie ma dopiero kwalifikowana (oczywista) zasadność skargi kasacyjnej. Wniosek odwołujący się do podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien więc samodzielnie (czyli odrębnie od podstaw kasacyjnych) wskazać i wykazać naruszenie przepisów prawa, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania. We wniosku brak jest takich zarzutów, czyli dotyczących naruszenia konkretnych przepisów prawa. Odwołanie się do podstaw kasacyjnych nie jest uprawnione, gdyż podstawy kasacyjne podlegają rozpoznaniu dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania. Natomiast to co stanowi pierwszą przesłankę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., czyli istotne zagadnienie prawne, nie może jednocześnie składać się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, gdyż poważny (istotny) problem prawny z reguły logicznie wyklucza się z sytuacją z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., w której naruszenie prawa jest oczywiste (nie budzi wątpliwości).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.